

Ο ΣΕΤΕ για την εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών

Δημοσιεύτηκαν τα σχόλια του ΣΕΤΕ στη Δημόσια διαβούλευση του έργου «Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, Σύνταξη Προεδρικών Διαταγμάτων Προστασίας και Σχεδίων Διαχείρισης για τις Περιοχές του Δικτύου Natura 2000»

Σύμφωνα με τον Σύνδεσμο, η διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας, της φύσης και του τοπίου αποτελεί ουσιώδη διάσταση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ολοκληρωμένης διαχείρισης των περιβαλλοντικά ευαίσθητων και αξιόλογων περιοχών. Παράλληλα, το υψηλής ποιότητας φυσικό περιβάλλον και το τοπίο αποτελούν βασικό πόρο για τον ελληνικό τουρισμό που είναι η σημαντικότερη παραγωγική δραστηριότητα της Χώρας. Στο πλαίσιο αυτό η βιώσιμη ανάπτυξη που συνθέτει και σταθμίζει κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς στόχους και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου ανήκει στη βασική στοχοθεσία και τις προτεραιότητες του ΣΕΤΕ.

Η δημόσια διαβούλευση επί των τριών πρώτων Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών έχει στην παρούσα συγκυρία ιδιαίτερη σημασία. Και αυτό όχι μόνο επειδή είναι αναγκαίο να γίνουν τα απαραίτητα βήματα για να καλυφθούν οι πολυετείς καθυστερήσεις της Πολιτείας να καθορίσει τους στόχους διατήρησης και τα κατάλληλα μέτρα διατήρησης για τους τόπους Κοινοτικής σημασίας, όπως άλλωστε έχει ήδη διαπιστωθεί από το Δικαστήριο της ΕΕ. Αλλά και διότι οι τρεις πρώτες Ε.Π.Μ. εκπονούνται σε εφαρμογή των νέων διατάξεων του ν. 4685/2020, με τις οποίες τα ΠΔ οριοθέτησης και χαρακτηρισμού των προστατευόμενων περιοχών φαίνεται να αποκτούν χαρακτηριστικά σχεδίων χρήσεων γης, που καθορίζουν την εν γένει χωροταξική και πολεοδομική ταυτότητα, φυσιογνωμία και λειτουργία των προστατευόμενων περιοχών.

Με τον τρόπο αυτό, υποστηρίζεται, οι Ε.Π.Μ. δεν περιορίζονται στον καθορισμό ζωνών προστασίας, μέτρων και στόχων διατήρησης, όπως στο παρελθόν, αλλά επιτελούν ρόλο εργαλείου χωρικού σχεδιασμού σε τοπικό επίπεδο. Ενός σχεδιασμού που θα είναι δεσμευτικός στο μέλλον τόσο για τη Διοίκηση όσο και τους πολίτες για την ανάπτυξη και

εγκατάσταση σχεδόν κάθε είδους ανθρωπογενούς δραστηριότητας στον χώρο.

Για τον λόγο αυτό είναι σημαντικό να διεξάγονται ευρύτατες και ουσιαστικές διαβουλεύσεις με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, την τοπική αυτοδιοίκηση και την τοπική κοινωνία, καθώς και να δίδονται στους μελετητές ουσιαστικές και σαφείς κατευθύνσεις σε μία σειρά από ουσιώδη θέματα, όπως ιδίως τα εξής:

α) η συσχέτιση των προτεινόμενων ζωνών και χρήσεων με τις προβλέψεις και κατευθύνσεις του υπερκείμενου σχεδιασμού (ειδικά και περιφερειακά χωροταξικά πλαίσια, ρυθμιστικά σχέδια κ.λπ.)

β) η συσχέτιση των προτεινόμενων ζωνών και χρήσεων με τις ρυθμίσεις και τις προβλέψεις του υφιστάμενου ή του υπό εκπόνηση για κάθε περιοχή τοπικού ή ειδικού σχεδιασμού (Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό, ΓΠΣ, ΣΧΟΑΑΠ, ΤΠΣ, ΕΠΣ, ΕΣΧΑΔΑ, ΕΣΧΑΣΕ, οργανωμένοι υποδοχείς δραστηριοτήτων κ.λπ.).

γ) η αντιμετώπιση των ήδη αδειοδοτημένων ή υπό αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων

δ) η αντιμετώπιση των οικισμών που δεν έχουν ακόμη οριοθετηθεί με τις προβλεπόμενες από τη νομοθεσία διοικητικές πράξεις.

ε) η υποχρέωση και τα κριτήρια τεκμηρίωσης των προτεινόμενων χρήσεων γης και λοιπών περιορισμών

Ο ΣΕΤΕ τονίζει, πως σε κάθε περίπτωση είναι αναγκαίο να ολοκληρωθεί η εκπόνηση και έγκριση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό, ώστε να υπάρχουν συγκεκριμένες και σαφείς κατευθύνσεις για την ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων σε προστατευόμενες περιοχές.

Προτάσεις για τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης στις ΖΔΟ&Ε

Για τις Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών προτείνεται οι χρήσεις της κατοικίας, των ειδικών αθλητικών εγκαταστάσεων, των εμπορικών καταστημάτων και καταστημάτων παροχής προσωπικών υπηρεσιών, (οι οποίες προβλέπονται μόνο για τις εντός σχεδίου και εντός ορίων

οικισμών περιοχές), να επιτρέπονται και εντός οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων, οι οποίοι αναπτύσσονται και οργανώνονται βάσει ενιαίου σχεδιασμού, υποβάλλονται σε ΣΜΠΕ και προορίζονται να λειτουργήσουν κατά κύρια ή αποκλειστική χρήση ως οργανωμένοι χώροι ανάπτυξης παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Σχεδιασμός οδικού δικτύου

Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται ότι είναι απόλυτη ανάγκη να προταχθούν κατά προτεραιότητα από την πολιτεία οι μελέτες για την καταγραφή και τον σχεδιασμό του δημοτικού οδικού δικτύου σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας. Η καταγραφή και ο σχεδιασμός του δημοτικού οδικού δικτύου θα μπορούσε να συμπεριληφθεί στην πρώτη φάση των μελετών ΤΠΣ, οι οποίες προγραμματίζονται να προκηρυχθούν στο άμεσο μέλλον.

Η καταγραφή και ο σχεδιασμός του δημοτικού οδικού δικτύου αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του ορθολογικού χωροταξικού σχεδιασμού, έχει σοβαρές συνέπειες για τις δυνατότητες αξιοποίησης και για την οικοδομησιμότητα των παροδίων ακινήτων. Η συνεχιζόμενη έλλειψη καθορισμού του οδικού δικτύου (περιλαμβανομένων των βασικών αγροτικών δρόμων) που είναι αναγκαίο για την πρόσβαση σε περιοχές με δυνατότητες τουριστικής ή βιομηχανικής ανάπτυξης, δημιουργεί ανυπέρβλητο πρόβλημα για την έγκριση νέων επενδύσεων με αρνητικότερες συνέπειες στην επιδιωκόμενη αναπτυξιακή προοπτική της χώρας.

Μελέτες Φέρουσας Ικανότητας και Σχέδια Διαχείρισης Επισκεπτών

Ο ΣΕΤΕ επισημαίνει, πως στο σύνολο των Ε.Π.Μ. προβλέπεται εκτεταμένα ως βασικό μέτρο, η εκπόνηση Μελετών Φέρουσας Ικανότητας και Σχεδίων Διαχείρισης Επισκεπτών τόσο στο χερσαίο όσο και στο θαλάσσιο περιβάλλον.

Την ίδια στιγμή ήδη από μελετητές ΕΠΜ αναγνωρίζεται ότι «η εμπειρία και τεχνογνωσία για την εκπόνηση μελετών εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας σε τύπους οικοτόπων και είδη είναι περιορισμένες». Παράλληλα, αναφέρεται η «πιθανότητα μη αποδοχής των μέτρων από

τον τουριστικό τομέα προβλέπεται να επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, απονομή τιμητικών τίτλων και πιστοποιητικών καλής πρακτικής.»

Στο πλαίσιο αυτό ο ΣΕΤΕ τονίζει, ότι η Φέρουσα Ικανότητα ενός τουριστικού προορισμού δεν πρέπει να θεωρηθεί ως μία επιστημονική έννοια ή ως ένας τύπος υπολογισμού ενός συγκεκριμένου αριθμού επισκεπτών, πολύ δε περισσότερο ως μία στατική έννοια. Θα πρέπει να θεωρηθεί μόνο ως ένα ευέλικτο και δυναμικό διαχειριστικό εργαλείο με στόχο την βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη που να εκτιμά το βέλτιστο επίπεδο ικανότητας (σ.σ. χωρητικότητας) μίας συγκεκριμένης περιοχής.

Ο Σύνδεσμος σημειώνει, ότι η εκτίμηση της Φέρουσας Ικανότητας όντως σωστά αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο στο πλαίσιο των συγκεκριμένων Ε.Π.Μ., ωστόσο τυχόν προσπάθεια εκτίμησής της είτε ως στατικό και μονοδιάστατο μέγεθος (είτε στο πλαίσιο χωρικού σχεδιασμού εθνικού επιπέδου) θα ήταν επιστημονικά άστοχη από την άποψη της αξιοπιστίας των συμπερασμάτων καθώς και μη ανταποδοτική ως προς το κόστος και χρόνο εκπόνησης των σχετικών μελετών τόσο σε ότι αφορά στην προστασία του περιβάλλοντος όσο και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της χώρας, ιδιαίτερα στις δεδομένες συνθήκες της πανδημίας του COVID-19.

Ενσωμάτωση προστασίας του τοπίου από χωροθετήσεις ΑΠΕ

Σε ό,τι αφορά τις χωροθετήσεις Αιολικών Πάρκων και ανεμογεννητριών επισημαίνεται η ανάγκη επίσπευσης της αναθεώρησης του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ. Η απόσταση συνιστά οπωσδήποτε ουσιώδες και αποτελεσματικό κριτήριο για την αντιμετώπιση συγκρούσεων μεταξύ των αιολικών πάρκων και άλλων χρήσεων και δραστηριοτήτων όπως ο τουρισμός, καθώς και για την αντιμετώπιση της υποβάθμισης του τοπίου λόγω οπτικής όχλησης. Για τον λόγο αυτό πρέπει για τις χωροθετήσεις ανεμογεννητριών να λαμβάνεται υπόψη το κριτήριο της ικανής απόστασης από εγκατεστημένες τουριστικές δραστηριότητες με οπτική επαφή ή και από περιοχές που είναι κατάλληλες και προορίζονται για μελλοντική τουριστική αξιοποίηση.